

הפקולטה
למשפטים
אוניברסיטת בר-אילן

פרופ' שלום לרנר ז"ל

התש"י 1949 – התשפ"ב 2022

דיקאן הפקולטה למשפטים

באוניברסיטת בר-אילן

1994 - 1990

הפקולטה למשפטים באוניברסיטת בר-אילן מרכינה ראש עם פטירתו של פרופ' שלום לרנר ז"ל.

פרופ' לרנר, שלום – בקיצור – בפי מקורביו, היה מעמודי התווך של הפקולטה לאורך השנים, חבר סגל עשרות רבות של שנים ודיקאן הפקולטה לשעבר, והמשיך לפקוד את מסדרונות הפקולטה גם לאחר פרישתו לגמלאות.

בקובץ זה דברים לזכרו, רובם נכתבו באופן ספונטאני על ידי מרצי הפקולטה ואנשי מנהלה בעבר ובהווה ודוקטורנטים לשעבר של פרופ' לרנר ז"ל, שכולם המומים מלכתו באופן פתאומי.

יהי זכרו ברוך!

הדיקאנים מספרים על אישיותו של שלום ז"ל ועל חדות מחשבתו ועזרתו לפקולטה.

פרופ' אהרן אנקר, מייסד הפקולטה והדיקאן הראשון מספר על הסטודנט שלום לרנר, תלמיד שנה א' בפקולטה למשפטים:

אני זוכר היטב מחברת הבחינה שכתב בקורס בדיני העונשין כאשר שלום ע"ה היה תלמיד שנה א'. משנתו הייתה נקייה להפליא. תשובותיו לשאלות (חיבור, לא מבחן אמריקאי) היו קצרות ושלמות להפליא, ללא מלים והערות מיותרות שלא הוסיפו לדין.

אינני זוכר כתיבה דומה משך כל שנות עבודתי, כ-50 במספר.

וכך היו מאמריו שקראתי.

יהי זכרו ברוך.

אהרן

פרופ' ידידיה שטרן, דיקאן הפקולטה לשעבר

ב"ה, אדר תשפ"ב

פרידה מחבר יקר,

פרופ' שלום שלמה לרנר ז"ל - שמו נאה לו והוא נאה לשמו.

פרופ' לרנר – היה דוגמא מופתית של למדן. כך בלימודי הקודש – מי שכל חייו היה עסוק בתורה. בלכתו, בשכבו ובקומו. ממנה יצא ואליה שב. היא חייו ואורך ימיו. וכך גם בלימודי המשפטים – המלומד המוביל בישראל בכמה מהתחומים המורכבים והמתוחכמים ביותר במשפט האזרחי המסחרי. למדן, שכל חייו, גם בהיותו בפנסיה, לא פסק פומיה מגירסא. פשוטו כמשמעו – הווית חיים של לימוד.

שלום – הילוכו בעולם היה מתוך אהבת שלום ורדיפתו. משך עשרות שנים של פעילות אקדמית ברמות הגבוהות ביותר הוא צבר רק ידידים ואוהבים ומעריצים. אפס אויבים. ההישגיות הפעילה אותו, אך התחרות והקנאה – לא היו מוכרים לו. רק מעטים מצליחים להלך בשבילי החיים המפותלים ולהשאיר אחריהם אך ורק שם טוב.

שלמה – בפקולטה עתירת כישרונות, בלט בחוכמתו ובכישרונותיו. יכולת אנליטית גבוהה, ידע עצום, חריפות מחשבה וחוש אבחנה דק מיני דק סימנו את שלום, כחכם החכמים בפקולטה. "שלמה" מקומי.

שלום שלמה התהלך בעולם כאיש שלם. שלם באמונתו ושלם במעשיו.

יהי זכרו ברוך.

אוהבו – ידידיה

פרופ' אריה רייך, סגן הרקטור, לשעבר דיקאן הפקולטה

שלום היקר, ההודעה על פטירתך הפתאומית הכתה אותי בהלם. היית המרצה שלי לדיני שטרות והדיקן שהביא אותי לפקולטה.

למרות המרחק של האוקיינוס האטלנטי שהפריד בינינו כשכתבתי לך מקנדה על כך שאני עובד על הדוקטורט שלי ומעוניין להשתלב באקדמיה, ידעת להבחין בפוטנציאל ונתת לי את הצ'אנס להיות חוקר, מרצה ואיש סגל באוניברסיטת בר-אילן, תוך הוספת התמיכה הכספית הנדרשת.

דיקן של פקולטה אחרת בישראל שכתבתי לו, לא היתה לו את הראייה החדה שלך, והשיב את פני ריקם. על כך אני אסיר תודה לך במשך כל השלושים שנה שעברו מאז.

בינתיים הפכנו לעמיתים הן בפקולטה והן באקדמיה הבינלאומית למשפט מסחרי, שאתה המלצת עלי שיקבלו אותי לשורותיה.

מאז זכיתי לנסוע איתך יחד לכנסים רבים של האקדמיה שבהם הצגנו שנינו את מחקרנו. בזכות הכנס ביפן, גם זכינו, אני ואשתי עטרה, לטייל איתך ועם אשתך היקרה מרים, ברחבי יפן. היתה זו הזדמנות נהדרת להכיר אותך ואת משפחתך מקרוב, ולראות שאינך רק חוקר מבריק ומרצה בהיר, אלא גם אדם נפלא, מענטש אמתי, עם חוש הומור וסקרנות גדולה להכיר את העולם שלנו על תרבויותיו השונות. אני גם זוכר את ארוחת הערב בביתך היפה שאליו הזמנת אותי ואת עטרה, יחד עם השופט חנן מלצר ואשתו. מלבד האוכל המעולה, השיחה המעניינת בינינו קלחה והתגלגלה בין סוגיות משפטיות ותלמודיות, ועד ענייני השעה והמדינה.

כשהתמניתי לדיקן הפקולטה, התייעצתי איתך פעמים רבות ושאבתי מניסיוןך וחכמתך. תמיד היית מוכן להתגייס ולסייע לפקולטה שהיתה לך יקרה מאד.

אך משפחתך היתה לך יקרה מכול, והתרשמתי מהמחויבות שלך לרעייתך, לילדיך ונכדיך, שכל כך תחסר להם עכשיו.

מובא בתלמוד ירושלמי, מסכת ברכות (פרק ב', ה"ג) "ארבעה דברים תשמישו של עולם וכולן אם אבדו יש להם חליפין, ואלו הן (איוב כח) "כי יש לכסף מוצא ומקום לזהב יזקו ברזל מעפר יוקח ואבן יצוק נחושה", אילו אם אבדו יש להן חליפין. אבל תלמיד חכם שמת מי מביא לנו חליפתו? מי מביא לנו תמורתו? "והחכמה מאיין תימצא ואי-זה מקום בינה ונעלמה מעיני כל חי" (שם).

שלום ידידי, קשה עלי פרידתך. חבל על דאבדין ולא משתכחין. תהא נפשך צרורה בצרור החיים לעד.

פרופ' שחר ליפשיץ, דיקאן הפקולטה לשעבר

איש של פעם.

ב- 8:30 יתייצב במשרד וב-5 בדיוק יעזוב משמרתו

בתווך מנחה יתפלל וצהרים יסעד וביתר הזמן כמעט לא ימוש ממקומו

בסיום עבודתו נקי יהיה לביתו

תורת אביו שמע ומוסר אמו לא נטש

יחד עם מרים שישה ילדים יביאו לעולם ועליהם גאווה

משנתו סדורה, שפתו פשוטה, מחשבתו ישרה

ז'אנרים בני חלוף ידחה ולרוחות הזמן לא יתפתה

בבית המדרש של המשפט נטע אוהלו

שם ילמד, יחקור, יכתוב ספריו עד שימצא

בעולם המעשה יזכה להערכה

מעורכי דין שופטים ובנקאים שממנו יבקשו עצה

כשיגיע תורו את הפקולטה באמונה וללא משוא פנים ינהל

וגם לוועדות האוניברסיטה הוא נקרא אל הדגל
 ינהג ביושר לעיתים בקשיחות על פי מידת האמת שעליו אהובה
 תמיד ידבר בנועם ובנימוס אך לעולם לא יחניף ולא יוציא דיבה
 במסדרונות הפקולטה ישמח להחליף מילה
 ולדקאן תמיד ישמח לסייע בתבונה
 והנה בפתאומיות לבו נדם
 היה אדם ונעלם.
 אך זכרו מאתנו לא תם

**פרופ' אורן פרז, הדיקאן הנוכחי, משתף בתרומתו הבלתי נלאית של שלום ז"ל
 לפקולטה לאורך השנים, וגם בזמן האחרון, לאחר פרישתו:**

אחד הדברים שראויים לציון במקרה של שלום הוא שלכל אורך הקריירה ידע לסייע
 לפקולטה בנקודות קריטיות שונות ובהתאם לצורך. בין אם זה כדיקן, כחבר בוועדת
 מינויים, ובשנים האחרונות לפני שפרש כ'זקן השבט' שיכול לתרום מניסיונו וחוכמתו.

גם בשנים האחרונות לפני שפרש ידע לסייע בכמה נקודות משבר ותרומתו הייתה
 קריטית.

הוא שימש כדוגמא ומופת לחברי הסגל.

שלום יחסר לנו מאוד בנוף הפקולטה.

מרצי הפקולטה מספרים בערגה ובכאב על שלום ז"ל.

פרופ' עדי אייל

את שלום היכרתי קצת מקרוב וקצת מרחוק.

לא למדתי אצלו או הונחיתי על-ידו, אבל תמיד היה לו חיוך עבורי ועניין בי, שהיה לחלוטין לא מובן מאליו.

היה לו חום אנושי ושמחת הלמידה, ולמרות שנפגשנו רק מדי פעם במסדרון, תמיד הייתה תחושה של חיבור, של חיבה.

איש יקר, עם קפדנות ורצינות שיכולה גם לעקוץ, ועם מבט מיטיב וחיוך בעיניים שמחממים את הלב.

יהי זכרו ברוך.

פרופ' מיכל (מיקי) אלברשטיין

שלום יקר,

תמיד כשפגשתי אותך במסדרון הרגשתי שעוד אבי חי (נפטר לפני כ- 26 שנים בניסן תשנ"ה).

אופן ההתבוננות והחיוך, הדרת הפנים שלך, מחוות קטנות, הזכירו לי תמיד דור ישן וטוב של אנשי הפועל המזרחי, מחוברים לעולם המעשה, מלאים בדרך ארץ. תמיד חיוך ומשהו אישי שנשאל, הרבה הומור, מאור פנים.

אינני זוכרת תכנים מדוייקים לשיחות ביננו, באותה הצטלבות חדרים של מטבחון מזכירות מרצים ומנהל הפקולטה: רק מבט מיטיב, שיחת חולין, לעתים התייעצות, ותמיד תחושה של חברות והערכה. לא זוכרת את עצמי כ-"מרצה צעירה" מולך ולא כ-"בוגרת", כאשר לכאורה הפכתי כזאת. תמיד היה שם מפגש של מאור פנים, דברי הומור, ידידות, עצה טובה.

באותה הצטלבות דרכים של חימום ארוחת הצהריים שלך ואיסוף הדואר וצרכי המשרד מהמזכירות שלי נוצרו רגעים של חיוך פנימי, שלוה מסויימת. אותה קריצת זיכרון מאבי

דב אלברשטין ז"ל וחיבור עמוק לקהילה הזאת עם הערכים וההדר שהיא מזמנת לחבריה. כל זה נלקח ממני עתה עם מותך המטלטל אך ילווה אותי כזיכרון וחלל עוד שנים רבות מאוד.

החלל שהותרת למשפחתך היקרה עליו לא אוכל לדבר. הלם, צער ושבר הם לבטח כל שיש כרגע. ובתוך זה, מקווה שהזכרונות והרגעים המיוחדים שפיזרת לכל עבר יכסו וירפאו עם הזמן מעט מן הפצעים, ולא תוסיפו לדאבה עוד.

היה שלום,

מיכל אלברשטין

פרופ' אריאל בנדור

אני לא למדתי אצל שלום. עד שהצטרפתי לפקולטה, לפני 14 שנים, כשעברתי מאוניברסיטת חיפה, הכרתי רק את שמו.

אצלי הוא היה שלום מהרגע הראשון. קיבלתי (מאריה רייך, שנבחר אז לדיקן) משרד צמוד למשרד שלו, משרד שבו אני יושב עד היום.

בתקופה הראשונה הייתי די מבוהל, ותעיתי בקמפוס העצום. גם הכרתי אז מעט מאוד חברי סגל.

שלום קיבל אותי במאור פנים, כאילו היינו קולגות מאז ומעולם, ובאבהיות – שריגשו אותי ונתנו לי ביטחון.

דיברנו לעיתים קרובות, לפעמים במהלך הליכותיו המפורסמות במסדרון. הוא גם חנך אותי בוועדת המינויים.

השילוב שהיה בשלום בין השכלה לחריפות, בין חוכמה לחדות מחשבה, ובמיוחד בין סמכותיות לעדינות, הוא בלתי נשכח.

קשה לי, ועצוב, לדעת שיותר לא אדבר איתו ולא אראה אותו. אבל לעולם אזכור אותו.

פרופ' הדר דנציג-רוזנברג

ברוך דיין האמת.

שלום היה המורה המיתולוגי שלי לדיני קניין. אצלו שמעתי פעם ראשונה את המושגים "תקנת השוק" ו"הערת אזהרה".

שלום היה מורה מיוחד – היו בו קשיחות ורוך גם יחד; רצינות, ציניות והומור; ממלכתיות ורשמיות לצד אנושיות. השיעורים איתו זכורים לי היטב עד היום, למעלה מעשרים שנה אחרי.

בתקופת היותי דוקטורנטית שלום היה פוגש אותי מדי פעם במסדרון ותמיד עוצר, יוזם שיחה, מתעניין ושואל. לפעמים הייתי נכנסת איתו לשיחת עומק על רעיונות ספציפיים שהתעסקתי איתם בזמנו בתחום הפילוסופיה של המוסר. היתה בו סקרנות רבה לשמוע.

עם קליטתי כחברת סגל, שלום קיבל את פניי בחום. הוא היה מתבדח איך זה יכול להיות שבסוף פניתי לתחום הפלילי אחרי כל ההשקעה הרבה מצידו... וכמובן מיד היה מפרגן ושואל על מה אני עובדת עכשיו. מסורת שיחות המסדרון שלנו המשיכה לכל אורך העשור האחרון. שלום היה מתעניין מה שלום הילדים, אילו התפתחויות חדשות היו בדיני העונשין לאחרונה ומספר לי על הנכדים שלו.

כמו שכתבו אחרים, היתה בשלום ביישנות ועדינות לצד נוכחות סמכותית.

לכתו היא אבדה קשה.

אתגעגע, יחד עם רבים מאיתנו, לדמותו הפוסעת במסדרון.

יהי זכרו ברוך.

פרופ' רותי הלפרין-קדרי

גם אני מתקשה עדיין לעכל את הדברים. בלתי נתפש. כל מה שנאמר כאן נכון ומדוייק: איש של אמת, יושר ויושרה, חריפות שכל ונעימות הליכות.

כמו שכתב אריה, גם עבורי היה שלום ז"ל המרצה לדיני שטרות, ומי שקיבל אותי בפקולטה.

תמיד ידעתי שחלק על רוב דעותיי ועל דרכי האקדמית-אקטיביסטית, אבל ידעתי גם שכיבד גם את כל מי שלא הסכים עימו או עימה. המחלוקות איתו היו אמיתיות, לשם שמיים, מעולם לא נגועות באינטרס אישי, ותמיד מתוך כבוד והערכה לברי-הפלוגתא.

העניין שגילה בעבודותיהם של הקולגות שסביבו, צעירים וותיקים כאחד, היה מרחיב לב.

כל-כך עצוב.

חבל על דאבדין.

ד"ר יעקב חבה, סגן הדיקאן

גם אני למדתי אצל שלום ז"ל דיני שטרות.

מאוד נהייתי מהמחשבה האנליטית והסדורה, מחוש ההומור והציניות שלו ומידת הביישנות שהיתה בו, ולכן למדתי אצלו גם קורס בחירה בהמחאת חיובים.

שלום שכנע אותי ללמוד לתואר שלישי והתפתחו עם השנים קשרי ידידות. גרנו קרוב, כך שגם נסענו לא פעם יחד לאוניברסיטה או ממנה ויצא לי לשוחח איתו גם שיחות "חולין".

שלום היה בעיני סמל לשילוב של תורה ויראת שמיים עם עולם המעשה, תורה עם דרך ארץ, חיי עבודה וחיי משפחה, חריצות, משמעת עצמית, חכמה, יושר ונועם הליכות.

אכן אבידה גדולה.

יהי זכרו ברוך.

פרופ' מרים מרקוביץ' ביטון

משפחת לרנר ומרים היקרים!

הצטערתי מאד לשמוע על פטירתו של שלום היקר. הוא היה חבר קרוב וקולגה מעולה ומרגישה שהיתה לי זכות גדולה לעבוד לצידו.

זכיתי להיות גם מתרגלת של שלום בצעירותי.

הוא היה אדם טוב, אכפתי, עם חוש הומור מיוחד ודאגה לסובבים אותו. אהבתי והערכתי את החריצות וההתמדה שלו במסגרת העבודה והוא תמיד שימש לי מודל לאיש אקדמיה מעולה ומורה ואדם מצוין.

הוא חסר לי מאד ופטירתו בלתי נתפסת. שוחחתי איתו לא מזמן ומרגישה כאב גדול על לכתו בטרם עת.

אני מאחלת לכולכם הרבה נחמה ובשורות טובות.

בידידות.

מרים מרקוביץ' ביטון

פרופ' יובל פלדמן

מצרף כמה זכרונות שלי.

כמו הרבה מחברי הסגל כאן שכתבו גם אני למדתי אצל שלום, אבל לא דיני שטרות אלא דיני אמצעי תשלום שהיה מעין דיני שטרות מורחב לתלמידי החטיבה העסקית שזו תוכנית שידידיה הגה בזמן שהוא היה דיקן.

אני זוכר שבהתמחות הגיע להרכב של השופטת שלי פסק דין כשחלק מההחלטה היה בדיני שטרות ואף אחד בבית המשפט לא ידע אפילו איך להתחיל לחשוב על זה ואז אמרתי בלשכה בגאווה: "אין בעיה, אני מתקשר לפרופ' שלום לרנר שבטוח ידע איך להתחיל לחשוב על זה". והוא ניהל אתי שיחה ממש ארוכה ובסיומה הסברתי לשופטת ולכולם מה שלום אמר וכתבתי טיוטא ראשונית, די בהכוונתו.

פתאום כשכתבו מתי שלום היה דיקאן, הבנתי שכאשר אני התחלתי טירונות שלום כבר היה דיקאן הפקולטה ובכל זאת במשך יותר מעשר שנים היינו קולגות והוא נתן לי להרגיש שאנחנו ממש שווי מעמד.

פעם כתבו על חבר סגל אחר מדור המייסדים של הפקולטה שכולנו קראנו לו פרופסור גם עשרות שנים אחרי שהפסיק ללמד אותנו. אצל שלום, מאז שנהייתי חבר סגל, אף פעם אפילו לא היתה לי המחשבה לקרוא לו פרופסור אף שלא היה איזה אדם קליל, אלא לקח את עצמו מאד ברצינות אבל היתה לו איזו ענווה כזו שתמיד נתנה לך מקום להיות לידו ולהשאיר לך מספיק אוויר לנשום.

עוד דבר ששמתי לב ממה שכתבו כאן החברים איך הוא התעניין במחקר שלהם. גם אצלי תמיד שלום התעניין במחקר שלי והייתי עונה לו באריכות רבה על כל המחקרים. פתאום אני חושב שאולי התעניין בעצם במחקרים של כולם מתוך נימוס וסתם חפרתי לו כל פעם אבל כנראה גם בכך גדולתו שהיה כל כך מנומס ועדין שקשה היה לראות מתי הוא מתעייף מלהקשיב.

גם דבר שעלה וגם לי תמיד מזכיר את שלום זה ההליכות במסדרון. לא יודע למה כולם מזכירים את זה אבל גם עבורי כמי שגם היה ממש משרד לידו במשך כמה שנים טובות, ההליכות שלו עם הפלסטיקים של ארוחת הצהריים היו המקבילה של הידיעה שכדור הארץ ממשיך להסתובב על מכונן.

בשנים האחרונות מאז שפרש, שלום תמיד היה שואל אותי מה חדש בפקולטה ותמיד אהב לשתף אותי בתפיסת העולם שלו לגבי מהו מחקר משפטי ומה לא ואפילו נפתח יותר לגבי תובנות שלו על מינויים, פוליטיקה וכל מיני אמירות חצי ציניות על דתיים וקהילותיהם.

שלום היה אכן שמרן אבל היה מאד רפלקטיבי לגבי מה הוא עושה ולמה.

מיקי כתבה ששלום הזכיר לה את אביה ז"ל. אני לא יכול להגיד שזה המקרה אצלי ביחס לאבא שלי ז"ל, אבל אני כן זוכר שכאשר הייתי הולך, ולבושתי אני לא עושה את זה מספיק, עם שלום למנחה בבית הכנסת שמתחת לבניין שלייפר, היה שם משהו בהליכה מאד משפחתי של אבא ובן שהולכים לבית כנסת, משהו שהוא תמיד נוסטלגי עבורי כי אבי נפטר בצעירותי.

חבל על דאבדין. שלום ז"ל היה באמת אדם נהדר, משכיל חריף וחרוץ, כמו שאמא שלי אומרת, לא עושים כבר אנשים כאלו היום.

פרופ' בני שמואלי

כותבים כאן דברים כל כך יפים וכל כך נכונים ומשקפים.

גם אני למדתי אצל שלום ז"ל דיני שטרות. הוא תמיד היה בהיר מחשבה, חד, הכי ברור בעולם - אי אפשר היה שלא להבינו, בעל הומור בריטי וציניות.

איש תורה ועבודה, איש הוראה ומחקר של פעם, במובן הטוב של המילה.

תמיד ידע לסייע, ליעץ מכל הלב מניסיונו, לזרוק מילה טובה.

היה אכפתי מאוד לכל, והפקולטה הייתה מאוד חשובה לו (מובן שעוד בדק דוקטורטים, תזות והצעות מחקר).

אמרת ציונות דתית, אמרת אוניברסיטת בר-אילן, אמרת הפקולטה למשפטים באוניברסיטה – אמרת פרופ' שלום לרנר.

שלום יחסר לי מאוד. יהי זכרו ברוך.

פרופ' משה הלינגר, המחלקה למדעי המדינה, אוניברסיטת בר-אילן, ומרצה מן החוץ בפקולטה למשפטים

כואב הלב ומאוד עצוב.

בהלם נודע לי היום על פטירתו הפתאומית של ידידי ובן השכונה שבה אני גר בפתח תקוה, פרופ' שלום לרנר בגיל צעיר יחסית, 72.

פרופ' לרנר היה (כל כך מוזר לכתוב עליו בלשון עבר) משפטן מבריק וידען בתחום הממון, בו פרסם ספרים חשובים וגם עבד כעורך דין. מבכירי הפקולטה למשפטים בבר אילן עשרות שנים, בעבר בשנים 1990-1994, גם כיהן כדיקאן הפקולטה.

באותה עת היה גם תלמיד חכם מופלג שהעביר בהתנדבות בקביעות בבית הכנסת הסמוך לביתי, שפעמים רבות התפללתי בו, וגם בבתי כנסת נוספים בעיר, מאות ואף אלפי שיעורי תורה.

מעל לכול הוא היה בעל סגולות אישיות נדירות: אדם חכם ומבריק, מלא חוש הומור ושמחת חיים וחיוניות, נעים הליכות, צנוע וצ'ארמר אמיתי, חם ורגיש, אכפתי וטוב לב וירא שמים.

הוא גילם בדרכו ובאישיותו את כל מה שיפה וראוי להערכה בזרם ה'מרכזי' של הציונות הדתית.

חסרונו מאוד יורגש לא רק למשפחתו אלא גם לרבים וטובים שנהנו מאורו וחכמתו במשך שנים רבות, וגם לי אישית.

מעבר לקשר האישי החם בינינו (בזמנו הוא אף הציע לי להצטרף לפקולטה למשפטים, בה אני עובד כמרצה מן החוץ במחשבה מדינית עשרות שנים, אבל העדפתי להישאר במחלקה שלי למדעי המדינה) היה לנו גם קשר דרך בתי, מירב ובתו, מיכל, שגם למדה אצלי, שהן חברות טובות מילדותן.

יהי זכרו הכל כך יקר ברוך.

צוות הספרייה כואב מאוד את לכתו:

משפחת לרנר היקרה,

שמענו בכאב ובצער רב על פטירתו של פרופ' לרנר.

אנחנו מכירים אותו שנים רבות מאד.

היינו בקשר מצוין איתו. תמיד נכנס בחיוך לספרייה. התעניין מה שלום כולם.

אבידה גדולה. כאב לב גדול.

המקום ינחם אתכם בין שאר אבלי ציון וירושלים ולא תוסיפו לדאבה עוד.

פאולה בראשי

מנהלת הספרייה למשפטים

וכל צוות הספרייה

אורי גולדשמיט, יועץ המיחשוב של הפקולטה

למרים ולמשפחת לרנר,

כ 25 שנים שעבדתי יחד עם שלום.

במהלך השנים היו לנו שיחות רבות, בעניינים שונים: מקצועיים, דברי תורה, ונושאים ברומו של עולם.

שוחחנו גם לא פעם על שברירות החיים.

אבי ז"ל אף הוא היה מרצה באוניברסיטת בר אילן (במחלקה לכימיה) ונפטר אף הוא לפני 40 שנה בפתאומיות דומה והוא רק בן 51.

זו טראומה שמלווה אותי מאז גיל 21 ושוחחתי עם שלום על כך לא פעם.

יום רביעי האחרון עת שמעתי את הבשורה הקשה והמרה, מבחינתי הלם מוחלט.

רק לאחרונה שוחחנו טלפונית בענייני המחשב.

שלום יחסר לנו בנוף הפקולטה ולי אישית כעמית וחבר שממנו למדתי רבות.

ת.נ.צ.ב.ה

המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים ולא תדאו לדאבה עוד.

לימור בר-שדה, מזכירות מרצים, לשעבר מזכירת דיקאן בשעות אחר-צהריים, מביאה לזכרו של שלום ז"ל מן המקורות היהודיים שכה אהב:

חכמת אדם תאיר פניו

רבי אבהו הלך לקיסרין. וחזר משם ופניו מאירים.

ראוהו התלמידים, עלו ואמרו לרבי יוחנן : רבי אבהו מטמון מצא. אמר להם: למה?

אמרו לו : פניו מאירים. אמר להם: שמא תורה חדשה שמע.

עלה רבי יוחנן אצלו ואמר לו: ומה תורה חדשה שמעתה?

אמר לו: תוספתא ישנה. קרא עליו: "חכמת אדם תאיר פניו". (קהלת רבה, ח)

למרים, לילדים ולכל המשפחה היקרה,

הגעתי לפקולטה כסטודנטית ובזמן שפרופ' שלום לרנר ז"ל כיהן כדיקאן הייתי מזכירה בלשכת הדיקאן בערב.

המדרש מתאר עבורי את החוכמה הרבה, החיוך ומאור הפנים של פרופ' שלום לרנר ז"ל.

ישב בחדרו בשקדנות אין קץ, לעבוד את מלאכת יומו.

זכור לי שהיה מתהלך בחדר עם ספר ביד ומחייך. פניו האירו תמיד מחוכמה ומשמחה.

היה לו חוש הומור שנון באופן בלתי רגיל.

לפני החגים התלוצצנו איתו, למה הוא ספון עם ספריו בחדר, כהרגלו, ולא יוצא מוקדם מהרגיל לעזור למרים בהכנות לחג?

והוא היה עונה שהוא סומך עליה שהיא עושה את זה הכי טוב...לפני ראש השנה אמר שקנה את הדגים ובזה הסתיימה מלאכתו,

ואנו כמובן צחקנו - כמו תמיד.

זכור לי מקרה על עובד שהיה עם פנים חמוצות תקופה מסוימת... פרופ' לרנר ניסה כל הזמן לדובב את העובד ואף ניגש אלי ואמר לי: "לימור... למה הוא ככה?... למה הוא לא מחייך?"

היה אכפת לו מכל אחת ואחד, היה חלק בלתי נפרד מאיתנו.

אני עצובה מאד על לכתו של אדם יקר, נפלא, טוב ואיכפתי.

היה סמל ליושר, לנאמנות לכלל ובעיקר למשפחתו.

שולחת את תנחומיי לכולכם.

ממני,

לימור בר-שדה

עו"ד ריקי אולמרט, ראש מינהל הפקולטה משך עשרות שנים

צער ועצב עטפו אותי עם היוודע הבשורה המרה על פטירתו של פרופ' שלום לרנר ז"ל.

שנים רבות של הכרות קרובה עם איש יקר במלוא מובן המילה עוברות לנגד עיני ובלבי.

הפקולטה למשפטים היתה פעם מקום אחר. הכל היה צנוע וקטן מימדים ולכן היחסים בין האנשים התנהלו כמו במשפחה קטנה לטוב ולרע.

על רקע זה בלט בצניעותו ובחכמתו שלום לרנר, מרצה צעיר, פרופסור, דיקאן, איש יקר.

התשבחות על אישיותו והתנהלותו, אין בהן כדי להפחית חס וחלילה מחברי הסגל האחרים.

האיש התנהל באופן שונה, היתה לו אג'נדה ברורה של סדרי החשיבות בחיים. החיבור הגדול בין קריירה מפוארת לבין חיי משפחה יקרים וחשובים. היתה חריצות, התמדה, ישרה וצניעות.

תמיד בחדרו, תמיד נוכח, תמיד קשוב, תמיד מנומס ועם זאת - מינימום עיסוק בזוטות, בקטנות, בכיבודים. מטרות ברורות מאד: עוד מחקר, עוד מאמר, עוד ספר וברקע משפחה יקרה שזכתה בבעל ובאבא במשרה מלאה על אף הקריירה המפוארת .

ראיתי אותו והוקרתי אותו שנים רבות ואז הפך לדיקן. עבר לחדר גדול, קיבל מזכירה והמון סמכויות, אחריות וכח. עטף את הכל באישיותו הצנועה ובעיקר באחריות אישית מרשימה.

היה לי קל מאד בשנים ששלום לרנר היה דיקאן. תמיד נוכח, תמיד חולק באחריות, תמיד צפוי, הגיוני ומעשי. ידעתי שבחדר הסמוך יושב איש חכם, דלתו פתוחה ולבו וראשו קשובים.

לבי עם מרים היקרה, הילדים והנכדים. אבידה גדולה, שנים רבות שעוד יכולתם להנות ביחד מבעל, אבא וסבא אהוב ואוהב.

אני תקוה שתמצאו נחמה פורתא במילות הניחומים של כל מוקירי זכרו של שלום ז"ל.

אורטל שמש, מזכירת סטודנטים

פרופ' שלום לרנר ז"ל היה אדם מדהים.

תמיד כשהיה בפקולטה היה נכנס למשרד מתעניין ובודק שאני לא נמצאת עד מאוחר בעבודה.

היה שומר עליי ונותן לי הרגשה כמו לנכדה.

שלא תדעו עוד צער!!

פרופ' לרנר ז"ל העמיד דורות של תלמידי מחקר, ששתו בצמא את תורתו בנושאים המורכבים שבהם עסק והצליחו לסיים את המסע המפרך בהנחייתו המלומדת. כמה מהם כותבים לזכרו.

ד"ר מוריה הופטמן-דורון, עו"ד, מנהלת אגף הייעוץ המשפטי לפיתוח מוצרים, טכנולוגיה וחדשנות, בנק הפועלים

פרופ' לרנר היקר והמוערך,

מי שלימד אותנו לראשונה, ולתמיד, שבעוד חוזה מתחיל בשני צדדים, שטר מתחיל בשלושה, ועוד דברי חוכמה אין קץ שאיש מלבדו לא חלק עמנו.

השתאינו מן המהירות ומן החדות בה הצליח לנתח פקעות משפטיות מורכבות ורבות זכויות וצדדים, איך הפליא בענייני המחאות, שעבודים, אמצעי תשלום, ממחים ונמחים, נושים וחייבים וכל אלו שבאו ונכנסו ביניהם, לפני, אחרי ובכל אופן מסועף אחר, ויתר הסדרים ופתרונות שצוטטו על ידי פסיקת בתי המשפט והפכו להלכות מובילות.

נהנינו במיוחד לפגוש במומחה המובהק בדורו גם בהמשך השנים, בשדות הבנקאות, כשהוא מלווה חקיקה מורכבת וחדשנית, ושמו הפך מזוהה עם גופי חקיקה שלמים, ונוכל להזכיר – רק מן הזמן האחרון – את חוק חדלות פרעון ואת חוק המשכון שאך לאחרונה דובר על התנעת הטיפול המחודש בו, ועולם משפט שלם תולה כעת עיניו ושואל מי יוביל את הדרך כשמורה הדרך הידען כבר לא בסביבה...

בנימה אישית, זכיתי להיות מונחית על ידי פרופ' לרנר היקר בעבודת הדיסרטציה שלי, שעסקה בנושא שמשפטנים נמנעו מלעסוק בו עד אז – שוק הנגזרים בישראל. קבלתי כמה וכמה הכוונות קפדניות ובלתי מתפשרות שנועדו לדייק את הכתיבה והרעיונות הגלומים בעבודה, שעסקה בין היתר לקשר לדיני הבטוחות, על הצד הטוב ביותר, ולימים אף הצלחתי ליישם כמה מהדברים שעלו על הכתב בעולם המעש המשפטי, ונושא שעלה בה אומץ בחקיקה מקץ מספר שנים. על כך הערכתי ותודתי מקרב לב.

הבשורה תפסה אותנו לא מוכנים, עם פרויקט בתכנון שהזכרנו בישיבה עוד באותו בוקר, שבו נרצה לשתף את הכתובת היחידה שהכרנו כדי להיות בטוחים בדרך. צר לנו כל כך על דאבדין, ותנחומינו מעומק הלב למשפחה. תרומתו של פרופ' לרנר היקר מלווה ותוסיף ללוות אותנו, חיה וקיימת, בעולמות המשפט, בידע המקצועי השימושי, ובזכרונותינו.

יהי זכרו ברוך.

ד"ר חגי ויניצקי, המרכז האקדמי שערי מדע ומשפט

פגשתי לראשונה את פרופ' שלום לרנר כמרצה במסגרת לימודי לתואר ראשון במגוון קורסים, וביניהם דיני שטרות ודיני בטוחות.

ההוראה תמיד הייתה מאירת פנים ונעימה, תוך כדי שליטה מופלאה בחומר הנלמד ובתחומי משפט נוספים.

למרות צניעותו הרבה של פרופ' לרנר, היה ברור שאנו זוכים ללמוד מגדול המומחים בתחום.

מאוחר יותר זכיתי שפרופ' לרנר ינחה אותי בלימודי הדוקטורט. כידוע, כתיבת דוקטורט היא מסע ארוך שמלווה לא פעם בחששות מצד הדוקטורנטים, שהרי יש להעמיד חידוש ברמה עולמית. אך ההנחיה השלווה והבטוחה תמיד העניקה רוגע וביטחון. יתרה מכך, בשלב מתקדם החלטתי לעשות שינוי משמעותי בתוכן העבודה, כך שגולת הכותרת שלה תהיה רעיון חדשני, שכלל מנגנון משפטי שיש בו מן התעוזה. לשמחתי הרבה פרופ' לרנר הסכים מייד, ואכן בסופו של דבר סיימתי את לימודי הדוקטורט כאשר העבודה אושרה והתקבלה.

בכתיבה המחקרית וכן בהרצאותי כמרצה לדיני קניין אני מסתמך דרך קבע על כתיבתו הענפה של פרופ' לרנר.

אין ספק שהנושאים שפרופ' לרנר בחר לנתח ולכתוב לגביהם מאמרים וספרים הם מהקשים והמורכבים שבעולם המשפט. שכירות נכסים, שעבוד נכסי חברה, דיני שטרות ודיני החיובים הם נושאים מורכבים שפרופ' לרנר היה זה שחרש בהם, לעתים לראשונה, והוציא תחת ידו ספרים ומאמרים.

אחד המאפיינים החשובים של כתיבתו הוא היכולת לכתוב על נושאים קשים ומורכבים בשפה בהירה, כך שכל אחד יכול היה להבינם.

אין ספק שפרופ' לרנר הוא אחד מעמודי התווך של דיני הקניין והמשפט המסחרי, ויושב בכותל המזרח של עולם המשפט הישראלי.

ד"ר דובי סלומון, המרכז האקדמי למשפט ועסקים

מרים, נחמה, אליעזר, תמר, נתן, יאיר, מיכל וכל משפחת לרנר היקרה,

הידיעה על פטירתו של מורי ורבי, פרופ' שלום לרנר, הכתה אותי בצער ובתדהמה. אני משתתף באבלכם הכבד ומקווה כי מן השמיים תנוחמו.

שלום ז"ל היה המנחה שלי בעבודת הדוקטורט שכתבתי בפקולטה למשפטים באוניברסיטת בר-אילן בשנים 2003-2007. ההספדים המרגשים בלוויה היטיבו לתארו כאיש משפחה מסור, תלמיד חכם הקובע עיתים לתורה, מלומד ועניו. אני מבקש להוסיף דברים על פרופ' שלום לרנר כאיש אקדמיה מהמעלה הראשונה.

שלום ז"ל עסק בחקר נושאים הנתפסים כמורכבים ביותר בעולם המשפט כגון שעבוד נכסי חברה, דיני שטרות, המחאת חיובים וקיזוז חיובים. הוא לא נרתע מעיסוק בנושאים אלה, אלא מצא אתגר בהתמודדות עם סוגיות משפטיות סבוכות שחוקרים אחרים הדירו עצמם מהן. הוא ניחן ביכולת מופלאה לפשט סוגיות מורכבות ולזקק אותן לטיעונים חדים וברורים. יתרה מזו, בניגוד לסגנון הכתיבה הארוך והמייגע שמאפיין חוקרי משפט רבים, שלום מפורסם בכתיבתו התמציתית והעניינית. ספריו ומאמריו הרבים הם מופת של כתיבה אקדמית.

לאורך השנים השתדלתי לסגל לעצמי את סגנון הכתיבה הבהיר והתמציתי של שלום ז"ל. לא זו אף זו, אני מנסה להנחיל זאת גם לתלמידי. כשסטודנטים בסמינר מבקשים ממני דוגמה טובה לכתיבה אקדמית, אני תמיד שמח להפנות אותם לכתביו של מורי ורבי, פרופ' שלום לרנר.

לצערנו הרב, עם מותו של פרופ' שלום לרנר ז"ל איבדנו את אחד מחוקרי המשפט המקוריים והמבריקים בישראל, אולם כתיבתו האקדמית הייחודית תמשיך ללוות אותנו ולהשפיע לטובה על דורות של משפטנים.

המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים ולא תוסיפו לדאבה עוד.

בברכה ובהוקרה,

דובי סלומון

לבסוף, לכל אחד מהמרצים יש מתרגלים, עוזרי הוראה, שהולכים איתו כברת דרך. לפרופ' לרנר ז"ל היה מתרגל שהלך איתו "צמוד" משך כ-15 שנה – עניין נדיר בכל קנה מידה.

עו"ד ארז יצחקי, מתרגל של פרופ' לרנר

זכות גדולה נפלה בחלקי לחסות תחת צילו הענק של פרופ' שלום לרנר ז"ל במשך שנים רבות, תחילה כסטודנט ולאחר מכן כעוזר הוראה ומתרגל בפקולטה למשפטים באוניברסיטת בר-אילן במשך כ-15 שנים.

לרוב מתרגלים עובדים כתף אל כתף עם מרצה בפקולטה במשך תקופות קצובות וקצרות עד אשר הם פורסים כנפיים וממשיכים בדרכם המקצועית.

אולם, מבחינתי, היה זה מובן מאליו כי אמשיך ללוות את פרופ' לרנר כמתרגל במשך שנים רבות, תהא אשר תהא הדרך המקצועית בה אבחר, שכן שכרי היה בעיקר בעצם עבודתי לצידו.

פרופ' לרנר היה מורי המובהק שהשפיע עלי מבחינה מקצועית יותר מכל מלמדי בפקולטה ומחוצה לה. בקיאותו ברזי המשפט, חשיבתו האנליטית החדה כתער, הברק והיכולת להעמיק חקר עד דלא ידע, הילכו עלי קסמים. שיעוריו היו לי כמים לצמא ואכן שתיתי בצמא את דבריו.

גמעתי בשקיקה את ספריו כולם מיד כאשר העניק לי אותם לאות חיבה והוקרה על עבודתנו המשותפת רבת השנים. ספריו היו ערוכים בדומה לשיעוריו, לעילא ולעילא, דבר דבור אל אופניו, תוך שהוא מיטיב להוליך את הקורא עקב בצד אגודל לחוף מבטחים בסוגיות משפטיות מפותלות ומורכבות שבנקל ניתן ללכת לאיבוד בנבכייהן.

זכיתי לא רק במורה מובהק מבחינה מקצועית, כי אם גם במורה לחיים במלוא מובן המילה. מורה שדרך הילוכו עם הבריות בכלל ועם הסטודנטים בפרט, שבו את ליבי לא פחות מאשר דרכו המקצועית המפוארת. העדינות, הנועם, הצניעות, החום האנושי והלב המבין לליבו של האחר הותירו בי את רישומם העמוק.

יהי זכרו ברוך.

פרופ' שלום לרנר ז"ל

יהי זכרו ברוך!

